

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ**ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ****της 10ης Οκτωβρίου 2005****κατόπιν αιτήματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σχετικά με προσχέδιο οδηγίας για την
τήρηση ελάχιστων αποθεματικών στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου****(CON/2005/35)****Εισαγωγή**

1. Στις 8 Αυγούστου 2005 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) αίτημα για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με προσχέδιο οδηγίας για την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (εφεξής «προσχέδιο οδηγίας»).
2. Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων¹, δεδομένου ότι το προσχέδιο οδηγίας αφορά μέσο νομισματικής πολιτικής, και δη τα ελάχιστα αποθεματικά, μη συμμετέχοντος κράτους μέλους. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5, πρώτη περίοδος, του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
3. Το προσχέδιο οδηγίας αποσκοπεί σε τροποποίηση του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών της ΚΤΚ ενόψει της μελλοντικής εφαρμογής στην Κύπρο, από εισαγωγής του ευρώ, της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών που έχει καθορίσει η ΕΚΤ. Το προσχέδιο οδηγίας θεσπίζει αναλυτικούς κανόνες που αφορούν, μεταξύ άλλων, α) το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών στην ΚΤΚ και τις απαλλαγές από την εν λόγω υποχρέωση, β) τη βάση και τους συντελεστές αποθεματικών, καθώς και τη διαδικασία υπολογισμού και κοινοποίησης των ελάχιστων αυτών αποθεματικών στις τράπεζες και τα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα, γ) τις περιόδους για τις οποίες θα υπολογίζεται η συμμόρφωση προς την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών, δ) τους πληρωτέους τόκους επί των ελάχιστων αποθεματικών που τηρούν στην ΚΤΚ οι τράπεζες και τα εξουσιοδοτημένα οικονομικά ιδρύματα και ε) τη διαδικασία και τις επιβλητέες κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών που καθορίζει η ΚΤΚ.

¹ ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

Νομικό πλαίσιο και παρατηρήσεις γενικής φύσης

4. Το νομικό πλαίσιο που διέπει το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος καθορίζεται i) στο άρθρο 19 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ii) στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2531/98 του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα² και iii) στον κανονισμό ΕΚΤ/2003/9 της 12ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών³. Σκοπός του νομικού αυτού πλαισίου, το οποίο έχει άμεση εφαρμογή στα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και τα οποία δεσμεύει, είναι η διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των όρων και προϋποθέσεων του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ.
5. Κατά πρώτον, στη διάρκεια της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο, η ΚΤΚ θα πρέπει να εξετάσει εάν είναι όντως δυνατή η εκπλήρωση της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος στην Κύπρο και εάν έχουν ληφθεί όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν τη νομική εξουσία να συνδράμουν και να συνεργαστούν με την ΕΚΤ για τη συλλογή και επαλήθευση των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η ΚΤΚ ήδη προβαίνει σε αναθεώρηση του καταστατικού της προκειμένου, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσει ότι θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που θεσπίζει το Ευρωσύστημα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τα ελάχιστα αποθεματικά.
6. Κατά δεύτερον, λόγω του υψηλού βαθμού εξάρτησης του συστήματος ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος από το σύστημα παροχής στατιστικών στοιχείων του Ευρωσυστήματος και λόγω του ότι οποιαδήποτε μεταβολή στο τελευταίο δύναται να έχει επιπτώσεις στα τηρούμενα ελάχιστα αποθεματικά, συστήνεται στην ΚΤΚ να λάβει υπόψη ότι βασικός παράγοντας για την επίτευξη συνοχής μεταξύ του κυπριακού συστήματος ελάχιστων αποθεματικών και εκείνου του Ευρωσυστήματος είναι η ενσωμάτωση στο κυπριακό δίκαιο υποχρεώσεων παροχής στατιστικών στοιχείων αντίστοιχων με εκείνες του Ευρωσυστήματος και η ορθή εφαρμογή τους. Στο πλαίσιο πρόσφατης γενικής αξιολόγησης, από την ΕΚΤ, του επιπέδου στατιστικής ετοιμότητας της ΚΤΚ διαπιστώθηκε σύγκλιση μεταξύ των υποχρεώσεων παροχής στατιστικών στοιχείων που καθορίζει η ΚΤΚ και εκείνων της ΕΚΤ⁴.
7. Τρίτον, η ΕΚΤ ίσως κληθεί, κατά το χρόνο εισαγωγής του ευρώ στην Κύπρο, να εξετάσει τη δυνατότητα θέσπισης ορισμένων μεταβατικών ρυθμίσεων για την εφαρμογή του συστήματος

² ΕΕ L 318 της 27.11.1998, σ. 1.

³ ΕΕ L 250 της 2.10.2003, σ. 10.

⁴ Βλ. γνώμη CON/2005/13 της ΕΚΤ της 30ής Μαΐου 2005 κατόπιν αιτήματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σχετικά με προσχέδιο οδηγίας για την υποβολή, από τα νομισματικά χρηματοδοτικά ιδρύματα, στοιχείων των μηνιαίων λογιστικών τους καταστάσεων.

ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος⁵, όπως, παραδείγματος χάριν, τη θέσπιση μεταβατικής περιόδου τήρησης για τη συμμόρφωση των λειτουργούντων στην Κύπρο πιστωτικών ιδρυμάτων με την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών που καθορίζει η ΕΚΤ.

8. Με την επιφύλαξη των γενικών αυτών παρατηρήσεων, η ΕΚΤ χαιρετίζει την πρωτοβουλία της ΚΤΚ να αναθεωρήσει το κυπριακό σύστημα ελάχιστων αποθεματικών με σκοπό την ευθυγράμμισή του με εκείνο του Ευρωσυστήματος. Παρόλο που τα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη διατηρούν τις εξουσίες τους στον τομέα άσκησης νομισματικής πολιτικής, η βαθμιαία επίτευξη συνοχής με τα πρότυπα του Ευρωσυστήματος αποβαίνει σε όφελός τους, επιτρέποντας ήδη στα λειτουργούντα στην επικράτειά τους πιστωτικά ιδρύματα να προετοιμαστούν για την τήρηση ελάχιστων αποθεματικών κατά το χρόνο εισαγωγής του ευρώ.

Σχόλια τεχνικής φύσης

9. Το άρθρο 13 του μέρους V του προσχεδίου οδηγίας περιορίζει κατ' ουσίαν τη δυνατότητα ενός πιστωτικού ιδρύματος να αναθεωρήσει τα σχετικά με τη βάση των αποθεματικών ή με τα απαιτούμενα ελάχιστα αποθεματικά στοιχεία του, προβλέποντας μία μόνο εργάσιμη ημέρα για την κοινοποίηση τυχόν αναθεωρήσεων στην ΚΤΚ. Η ΕΚΤ επισημαίνει το ρόλο της έγκαιρης υποβολής αναθεωρήσεων στη βελτίωση της ποιότητας των σχετικών με τα ελάχιστα αποθεματικά στοιχείων και καλεί την ΚΤΚ να εξετάσει τη δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 13, μέρος V, του προσχεδίου οδηγίας για την εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων κοινοποίηση στην ΚΤΚ των αναθεωρήσεων στοιχείων.
10. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 8 στο μέρος III του προσχεδίου οδηγίας πιθανώς είναι παραπλανητικό. Το εδάφιο αυτό αφορά την πάγια έκπτωση που εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που δεν μπορεί να αποδειχτεί το πραγματικό ύψος των εκδοθέντων χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη που έχουν στην κατοχή τους άλλα κυπριακά πιστωτικά ιδρύματα. Σημειωτέον ότι η πάγια αυτή έκπτωση δεν εφαρμόζεται επί του συνόλου της βάσης των αποθεματικών (καταθέσεις και εκδοθέντα χρεόγραφα) αλλά μόνο επί του συνολικού ανεξόφλητου υπολοίπου των εκδοθέντων χρεογράφων με συμφωνημένη διάρκεια έως δύο έτη.
11. Τέλος, η ΕΚΤ σημειώνει ότι ο ορισμός της διαδικασίας εκκαθάρισης στο άρθρο 2 του προσχεδίου οδηγίας φαίνεται να μη λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι στο μέρος XIII του Περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου⁶ ρυθμίζεται ειδικά η ως άνω διαδικασία σε σχέση με τις τράπεζες και τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος. Ως εκ τούτου, η ΚΤΚ καλείται να αναθεωρήσει τον ορισμό της διαδικασίας εκκαθάρισης στο προσχέδιο οδηγίας, ο οποίος παραπέμπει στον Περί Εταιρειών Νόμο⁷, παρά μάλλον, κατά το ορθόν, στις ειδικές διατάξεις του μέρους XIII του Περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου.

⁵ Παρόμοια ήταν η περίπτωση του κανονισμού ΕΚΤ/2000/11 της 2ας Νοεμβρίου σχετικά με μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα (ΕΕ L 291 της 18.11.2000, σ. 28).

⁶ Ν. 66 (Ι)/1997, Αρ. 3168, 18.7.97, όπως τροποποιήθηκε.

⁷ Κεφ. 113, όπως τροποποιήθηκε.

12. Με την επιφύλαξη των παραπάνω παρατηρήσεων, η ΕΚΤ θεωρεί ότι, κατά τα λοιπά, το προσχέδιο οδηγίας συνάδει με τον κανονισμό ΕΚΤ/2003/9.

Εφαρμογή στα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών

13. Η ΕΚΤ σημειώνει ότι, σύμφωνα με το προσχέδιο οδηγίας, οι υποχρεώσεις τήρησης ελάχιστων αποθεματικών που καθορίζει η ΚΤΚ εφαρμόζονται σε όλα τα λειτουργούντα στην Κύπρο πιστωτικά ιδρύματα, εκτός των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων (εφεξής «συνεργατικές») τα οποία, σε αντίθεση με τα λοιπά λειτουργούντα στην Κύπρο πιστωτικά ιδρύματα, δεν εποπτεύονται από την ΚΤΚ. Εξάλλου, η ΕΚΤ σημειώνει ότι στο επεξηγηματικό σημείωμα του προσχεδίου οδηγίας προβλέπεται πως οι συνεργατικές είναι «δυνατόν να ενσωματωθούν αργότερα στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών της ΚΤΚ».
14. Όσον αφορά την υπαγωγή των συνεργατικών στην υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος κατά το χρόνο εισαγωγής του ευρώ στην Κύπρο, η ΕΚΤ επισημαίνει ότι το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού ΕΚΤ/2003/9 προβλέπει ότι στην ως άνω υποχρέωση υπόκεινται οι ακόλουθες κατηγορίες ιδρυμάτων: α) πιστωτικά ιδρύματα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1 σημείο 1, εδάφιο πρώτο της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων⁸ (εφεξής «κωδικοποιημένη τραπεζική οδηγία»), εκτός των συμμετεχουσών εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ), και β) υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1 σημείο 3 της ίδιας οδηγίας, εκτός των συμμετεχουσών ΕθνΚΤ. Το άρθρο 1 σημείο 1, εδάφιο πρώτο της κωδικοποιημένης τραπεζικής οδηγίας ορίζει το πιστωτικό ίδρυμα ως «επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό». Το άρθρο 2 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της ορισμένα ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων, ειδικά, των ΕθνΚΤ, των γραφείων ταχυδρομικών επιταγών και συγκεκριμένων ιδρυμάτων στα επιμέρους κράτη μέλη.
15. Η ΕΚΤ επισημαίνει ότι οι συνεργατικές απολαύουν παρέκκλισης από το πεδίο εφαρμογής της κωδικοποιημένης τραπεζικής οδηγίας έως τις 31 Δεκεμβρίου 2007⁹. Ωστόσο, η προσωρινή αυτή παρέκκλιση δεν συνεπάγεται αυτομάτως την απαλλαγή τους από την υποχρέωση τήρησης ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος, η οποία έχει θεσπιστεί για σκοπούς νομισματικής πολιτικής. Πράγματι, η ΕΚΤ θεωρεί ότι για τη λήψη απόφασης σχετικά με την υπαγωγή ιδρυμάτων

⁸ ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1

⁹ Το παράρτημα VII της Πράξης Προσχώρησης (με τίτλο «Κατάλογος ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 24 της Πράξης Προσχώρησης: Κύπρος»), υπό τον τίτλο 2 (Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών), προβλέπει τα ακόλουθα: «Στην Κύπρο, η οδηγία 2000/12/ΕΚ δεν εφαρμόζεται στις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες και Ταμειευτήρια, εφόσον αυτές δεν έχουν συμμορφωθεί προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, έως την 31η Δεκεμβρίου 2007. Από την ημερομηνία προσχώρησης και μέχρι το τέλος της προαναφερθείσας περιόδου, οι κυπριακές αρχές πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή στην αρχή εκάστου έτους για τον αριθμό των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Ταμειευτηρίων που δεν έχουν συμμορφωθεί ακόμα και, συνεπώς, εξακολουθούν να εξαιρούνται, καθώς και για το μερίδιο της αγοράς που κατέχουν».

ή ομάδων ιδρυμάτων στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος είναι αναγκαίο να ελεγχθεί κατά πόσο τα εν λόγω ιδρύματα ή οι εν λόγω ομάδες πληρούν τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, εδάφιο πρώτο της κωδικοποιημένης τραπεζικής οδηγίας, ήτοι εάν η δραστηριότητά τους συνίσταται σε i) αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και ii) στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό. Εξάλλου, η ΕΚΤ επισημαίνει ότι για τους σκοπούς του κυπριακού δικαίου οι συνεργατικές λογίζονται ως πιστωτικά ιδρύματα, έστω κι αν δεν υπόκεινται στις διατάξεις του Περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ στηρίζει την πρόθεση της ΚΤΚ, όπως αυτή καταδεικνύεται στο επεξηγηματικό σημείωμα του προσχεδίου οδηγίας, να εξετάσει από τώρα τη δυνατότητα ενσωμάτωσης των συνεργατικών στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών της, καθώς με τον τρόπο αυτό θα καθίστατο ομαλότερη η μετάβασή τους στο σύστημα ελάχιστων αποθεματικών του Ευρωσυστήματος.

16. Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 10 Οκτωβρίου 2005.

[υπογραφή]

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET